

Startside>Domstolsprocedurer>Civilretlige sager>Bevisoptagelse

På det civilretlige område vil verserende sager og sager, der er indledt inden overgangsperiodens udløb, fortsætte i henhold til EU-retten. E-Justice-portalen vil – i overensstemmelse med en aftale med Det Forenede Kongerige – fortsat indeholde relevante informationer vedrørende Det Forenede Kongerige indtil udgangen af 2024.

Bevisoptagelse**Skotland****1 Bevisbyrde****1.1 Hvad er reglerne om bevisbyrde?**

I Skotland er kravet til bevisstyrke i civile sager, at der skal være en "sandsynlighedsovervægt", idet bevisbyrden påhviler den part, der søger at få et bestemt punkt afgjort til sin fordel. Dette kræver, at den pågældende part fremlægger tilstrækkelige beviser til støtte for sin påstand. Hvis der føres bevis for et bestemt forhold, og spørgsmålet ikke kan afgøres entydigt, risikerer den part, der har ført beviset, ikke at få medhold på dette punkt.

1.2 Er der regler, der fritager for at føre bevis for bestemte forhold? I hvilke tilfælde? Er det muligt at føre bevis for, at en bestemt formodningsregel ikke er gyldig?

Der er visse omstændigheder, hvor bevisbyrden for bestemte forhold påhviler den ene af parterne, men hvor den pågældende part ikke er forpligtet til at føre helt eller delvist direkte bevis herfor. Der findes generelt fire situationer, hvor dette er tilfældet:

- i) når en formodning virker til fordel for en part
- ii) når forholdet er retligt konstateret, dvs. at de omstridte punkter umiddelbart kan afgøres på grundlag af kilder af ubestridelig nøjagtighed
- iii) når et forhold mellem parterne er res judicata, dvs. at det forhindrer, at et spørgsmål, som allerede er blevet pådømt, pådømmes igen ved en senere lejlighed
- iv) når punktet fra starten af er blevet formelt anerkendt af den anden part.

Der findes tre overordnede typer formodninger.

Det drejer sig om:

uafkræftelige retlige formodninger — som er faste retsprincipper, der ikke kan afkræftes eller på anden måde tilbagevises med et modbevis.

afkræftelige retlige formodninger — som kan tilbagevises med bevismateriale, der påviser, at det i den pågældende sag er forbundet med en vis usikkerhed at drage en bestemt konklusion alene på grund af en særlig faktisk omstændighed. Det er dog sandsynligt, at denne konklusion vil blive draget, hvis ikke der føres modbevis.

afkræftelige faktiske formodninger — som ud fra almindelig menneskelig erfaring kan udledes af de faktiske omstændigheder i en given sag. I forbindelse med afkræftelige faktiske formodninger medfører faktisk omstændighed A normalt også faktisk omstændighed B, men fordi dette ikke altid er tilfældet, vil retten tillade, at der føres modbevis.

1.3 I hvor høj grad skal retten være overbevist om et forhold for at basere sin dom på det pågældende forhold?

Der findes ingen retsregler for den "vægt", der tillægges et bestemt bevismiddel, og dette afgøres af dommeren og nævningetinget. Den part, som har bevisbyrden for et bestemt forhold, skal kunne overbevise retten om, at vedkommendes udlægning af de faktiske omstændigheder er mere sandsynlig end modpartens udlægning.

2 Bevisoptagelse**2.1 Kræver bevisoptagelse altid, at en part skal anmode herom, eller kan dommeren i visse tilfælde også optage bevis af egen drift?**

En dommer kan ikke foretage egne undersøgelser i en sag eller indkalde eller afhøre vidner i et lukket retsmøde. Når en sag kræver, at der optages bevis, hører dommeren parterne om de beviser, de har besluttet at føre, hvorefter dommeren træffer afgørelse i sagen.

2.2 Hvad sker der efterfølgende, hvis dommeren imødekommer en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse?

Først når parternes skriftveksling er afsluttet, kan de anmode retten om at beramme et retsmøde til bevisførelse. På dette retsmøde forelægger parterne de beviser for dommeren, som de ønsker at føre til støtte for deres sag.

2.3 I hvilke tilfælde kan en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse afvises af retten?

I sager, hvor retten bestemmer, at et bestemt bevis må afvises.

For at beviser skal kunne antages, skal de opfylde to krav. De skal være relevante og i overensstemmelse med de tvingende regler for bevisførelse.

2.4 Hvilke forskellige bevismidler findes der?

Der findes tre typer retsmøder, hvor der kan føres bevis for, at sagen kan antages til realitetsbehandling. Det drejer sig om retsmøder til bevisførelse (proof), retsmøder til fastlæggelse af en faktisk omstændighed (proof before answer) og nævningsager (jury trials). Et retsmøde til fastlæggelse af en faktisk omstændighed er et retsmøde i en sag, hvor retten finder det nødvendigt at kende begge parter beviser, før den træffer afgørelse om retlige spørgsmål, som eventuelt skal afklares, før der kan træffes endelig afgørelse i sagen. Stort set al bevisførelse sker på retsmøder til bevisførelse og retsmøder til fastlæggelse af en faktisk omstændighed, og det er yderst sjældent, at en sag bliver behandlet for et nævningeting. Der bruges kun nævningeting i bestemte søgsmål ved retten i første instans (Court of Session) og ved den særlige kredsdomstol for personskade (Sheriff Personal Injury Court).

2.5 Hvad er procedurene for vidneforklaringer, og adskiller de sig fra procedurene for udtalelser fra sagkyndige? Hvad er reglerne for afgivelse af skriftlig forklaring og fremlæggelse af sagkyndiges rapporter/udtalelser?

Bevis optages normalt ad tre veje: i form af mundtlige beviser, materielle beviser og dokumentbeviser afgivet af vidner.

Mundtlige beviser omfatter andenhandsbeviser, hvor et vidne blot refererer noget, som en anden har set eller hørt. Det tilstræbes i videst muligt omfang at have vidnerne til stede i retten, når de afgiver deres forklaring, så de kan blive afhørt og krydsforhørt.

Materielle beviser er håndgribelige og fysiske og skal tilføres sagsakterne. Normalt skal mindst ét vidne udtale sig til støtte for et bevis, for at det kan antages. Dokumentbeviser kan være skriftlige eller trykte beviser eller beviser, der på pålidelig vis er optaget på bånd, video, CD eller elektronisk. De skal også tilføres sagsakterne. Sagkyndige vidner vil normalt skulle give møde i retten for at afgive vidneforklaring, f.eks. for at afgive forklaring til støtte for en rapport, der er tilført sagsakterne.

Skriftlige beviser såsom beedigede erklæringer kan normalt antages og accepteres som beviser i civile sager. Sagkyndige vidner vil som regel give møde i retten og afgive forklaring i en sag. I mange tilfælde vil et sagkyndigt vidne afgive forklaring til støtte for en rapport, der er tilført sagsakterne.

2.6 Har visse procedurer for bevisførelse større vægt end andre?

Der findes en generel regel om, at de bedst mulige beviser skal fremlægges i en sag. I Skotland tillægges mundtlige vidneforklaringer stor værdi frem for andre former for beviser, da vidnet giver retten en førstehåndsredegørelse for det, vedkommende har set eller hørt.

2.7 Er visse procedurer for bevisførelse obligatoriske, når bestemte forhold skal bevises?

I visse tilfælde er et skriftligt bevis påkrævet. Det gælder f.eks. ved indgåelse af en aftale om jord, i forbindelse med en forvaltningsformue, hvor en person erklærer, at han eller hun er eneforvalter af sin egen ejendom eller en ejendom, som vedkommende eventuelt måtte erhverve, og ved oprettelse af et testamente, testamentariske dispositioner og forlig eller kodicil.

I sager, som bygger på dokumentbeviser, skal originaldokumentet fremlægges, medmindre parterne accepterer enten en kopi af originalen eller en kopi, hvis ægthed er behørigt bekræftet af den person, der har udfærdiget kopien.

2.8 Er vidner ved lov forpligtet til at afgive forklaring?

Generelt er vidner, der indkaldes til at afgive forklaring, forpligtet til at efterkomme en sådan indkaldelse.

2.9 I hvilke tilfælde kan de nægte at afgive forklaring?

I sager, hvor et vidne har ret til ikke at besvare spørgsmål, f.eks. kommunikation mellem en juridisk rådgiver og dennes klient. Skotsk ret indeholder desuden en bestemmelse om, at en person ikke kan tvinges til at vidne mod sig selv. Et vidne har ret til at nægte at besvare et spørgsmål, hvis et sandfærdigt svar kan medføre en strafbar handling eller indebærer en indrømmelse af utroskab, da et usandfærdigt svar kan medføre en anklage for falsk vidnesbyrd.

2.10 Kan en person, der nægter at afgive forklaring, straffes eller tvinges til at afgive forklaring?

Hvis en person nægter at afgive vidneforklaring, kan vedkommende blive tvunget til at afgive forklaring med en trussel om, at han eller hun ellers vil blive dømt for foragt for retten. Det er også muligt at fremlægge en tidligere udtalelse fra et vidne som bevis, hvis vedkommende nægter at afgive forklaring i retten.

2.11 Er visse personer fritaget for at afgive vidneforklaring?

Nej. Den skotske lov om sårbare vidner af 2004 afskaffede "kompetenceprøven" for vidner i straffesager og civile sager, så et bevis ikke kan afvises alene af den grund, at et vidne ikke forstår, at vedkommende har pligt til at afgive en sandfærdig forklaring, eller forskellen mellem sandhed og løgn. Det er op til dommeren eller nævningene at afgøre, om et vidnesbyrd er pålideligt og troværdigt i lyset af resten af de beviser, der føres i sagen.

2.12 Hvad er dommerens og parternes rolle ved afhøring af vidner? Under hvilke omstændigheder kan et vidne afhøres ved brug af videomøde og andre tekniske hjælpemidler?

Det er dommerens rolle at sikre, at parternes afhøring af et vidne foregår på retfærdig vis. Dommeren skal optræde upartisk. Dommeren kan også stille spørgsmål med henblik på f.eks. at belyse et forhold, som forekommer uklart, eller lede undersøgelsen ind på et andet spor, der forekommer relevant. Parternes rolle er efter tur at føre deres respektive vidner, som så hver især kan krydsforhøres af den eller de andre parter.

I henhold til den skotske lov om sårbare vidner af 2004 har sårbare vidner (som fastlagt i loven) ret til at anmode om særlige foranstaltninger (f.eks. direkte TV-link, skærm, ledsager), når de afgiver deres forklaring. I visse sager i henhold til den skotske børnelov af 1995 kan vidneforklaringen også afgives via et direkte TV-link.

3 Vurdering af beviset

3.1 Kan retten tage hensyn til beviser, som en part har tilvejebragt på ulovlig vis?

Retten har beføjelse til at se bort fra beviser, som er optaget på uretmæssig vis, hvis det tjener det overordnede princip om retfærdighedens interesse.

3.2 Tillægges en parts egen forklaring værdi som bevismiddel?

Hvis en part i en civil sag afgiver forklaring, vil retten tage forklaringen i betragtning sammen med alle øvrige beviser, den har fået forelagt, når den træffer afgørelse i sagen.

Sidste opdatering: 09/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.